

Ars et Scientia, Humanitas et Virtus!

ISSN 2708-6615 (print)

ISSN 2708-6623 (online)

**УКРАЇНСЬКИЙ
ЖУРНАЛ
ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ**

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

**ТОМ 5
1.2024**

**UKRAINIAN
JOURNAL OF
MILITARY MEDICINE**

QUARTERLY SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL OF
UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY

«UKRAINIAN JOURNAL OF MILITARY MEDICINE»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

ШВЕЦЬ А.В., д.мед.н, проф., УВМА

Заступник головного редактора

ЛУРІН І.А., д.мед.н, проф., академік НАМН України, Віце-президент НАМН України

Члени редакційної колегії

ГЕЛЕРАК Гжегож д.мед.н, проф., ВМІ – Національний науково-дослідний інститут Польщі
ГАЛУШКА А.М., д.мед.н, проф., Білоцерківський військовий госпіталь
ІВАНЬКО О.М., д.мед.н, проф., УВМА
КАЛЬНИШ В.В., д.б.н., проф., УВМА
КОРОЛЬ С.О., д.мед.н, проф., УВМА
ЛУГОВА Г.В., к.мед.н., доц., Національний університет оборони Малазії: Куала Лумпур
МОРОЗ Г.З., д.мед.н, проф., УВМА
МУТАФЧИЙСКИ В.М., д.мед.н, проф., Військово-медична академія Болгарії, Софія
САВИЦЬКИЙ В.Л., д.мед.н, проф., УВМА
ФЕДОРІЧ П.В., д.мед.н., доц., УВМА
ХОМЕНКО І.П., д.мед.н, проф., член-кор. НАМН України, Київська міська клінічна лікарня №8
БІЛОУС М.В., д.фарм.н., доц., УВМА
ДРОЗДОВА А.О., д.фарм.н., проф., НУОЗУ ім. П.Л. Шупика
СОЛОМЕННИЙ А.М., к.фарм.н, доц., УВМА
ТАРАСЕНКО В.О., д.фарм.н., доц., УВМА
ТРОХИМЧУК В.В., д.фарм.н., проф., НУОЗУ ім. П.Л. Шупика
ШМАТЕНКО О.П., д.фарм.н., проф., УВМА

EDITORIAL BOARD

Editor in Chief

SHVETS A.V., MD DSc, Prof., UMMA

Deputy editor-in-chief

LURIN I.A., MD DSc, academician of NAMS of Ukraine, The Vice President of NAMS of Ukraine

Members of the Editorial Board

GIELERAK Grzegorz MD DSc, Prof., Military Institute of Medicine – National Research Institute of Poland
HALUSHKA A.M., MD DSc, Prof., Bila Tserkva Military Hospital
IVANKO O.M., MD DSc, Ass. Prof., UMMA
KALNYSH V.V., D. Sc. Biol., Prof., UMMA
KHOMENKO I.P., MD DSc, Prof., Correspondent of NAMS of Ukraine, Kyiv City Clinical Hospital №8
KOROL S.O., MD DSc, Prof., UMMA
LUGOVA G.V., MD PhD, Ass. Prof., National Defense University of Malaysia: Kuala Lumpur, MY
MOROZ G.Z., MD DSc, Prof., UMMA
MUTAFCHIYSKI V.M., MD DSc, Prof., Military Medical Academy, Sofia, Bulgaria
SAVYTSKYI V.L., MD DSc, Prof., UMMA
FEDORYCH P.V., MD DSc, Associate Professor, UMMA
BILOUS M.V., D. Sc. Pharm., Ass. Prof., UMMA
DROZDOVA A.O., D. Sc. Pharm., Prof., Shupyk NHUU
SOLOMENNYI A.M., PhD Pharm, Ass. Prof., UMMA
TARASENKO V.O., D. Sc. Pharm., Ass. Prof., UMMA
TROKHYMCHUK V.V., D. Sc. Pharm., Prof., Shupyk NHUU
SHMATENKO O.P., D. Sc. Pharm., Prof., UMMA

РЕДАКЦІЙНА РАДА

БАДЮК М.І., д.мед.н, проф., УВМА
БІЛИЙ В.Я., д.мед.н, проф., УВМА
БІБІК Т.А., д.мед.н, проф., УВМА
БОЙЧАК М.П., д.мед.н, проф., УВМА
ВЛАСЕНКО О.М., д.мед.н, проф., НМУ імені О.О. Богомольця
ГОЛИК Л.А., д.мед.н, проф., НВМКЦ «ГВКГ»
ЗАРУЦЬКИЙ Я.Л., д.мед.н, проф., УВМА
КАЗМІРЧУК А.П., д.мед.н, проф., НВМКЦ «ГВКГ»
КОЖОКАРУ А.А., д.мед.н, проф., УВМА
КОТУЗА А.С. д.мед.н, проф., КЛ «Феофанія» ДУС України
ЛИХОТА А.М., д.мед.н, проф., УВМА
ОГОРОДНІЙЧУК І.В., д.мед.н, доц., УВМА
ОСЬОДЛО Г.В., д.мед.н, проф., УВМА
РУМ'ЯНЦЕВ Ю.В., д.мед.н, проф., УВМА
СЕРЕДА І.К., к.мед.н., доцент, УВМА
СІДОРОВА Н.М., д.мед.н, доцент, УВМА
СИРОТА П.С., к.фарм.н, проф., УВМА
СТЕБЛЮК В.В., д.мед.н, проф., УВМА
ТРИХЛІВ В.І., д.мед.н, проф., УВМА
ТРІНЬКА І.С., к.мед.н., доцент, УВМА
УСТІНОВА Л.А., д.мед.н, проф., УВМА
ХИЖНЯК М.І., д.мед.н, проф., УВМА
ХИТРИЙ Г.П., д.мед.н, проф., УВМА
ЯРОШ О.О., д.мед.н, проф., УВМА

Секретар відповідальний

РУШАК Л.В., к.б.н., доц., УВМА

Розглянуто та схвалено Вченою радою Української військово-медичної академії (протокол від 12.03.2020 року №2 в редакції від 04.12.2020 року №11, від 09.02.2022 року №1, від 12.10.2023 року №5)

EDITORIAL COUNCIL

BADIUK M.I., MD DSc, Prof., UMMA
BELIY V.Ya., MD DSc, Prof., UMMA
BIBIK T.A., MD DSc, Prof., UMMA
BOYCHAK M.P., MD DSc, Prof., UMMA
GOLIK L.A., MD DSc, Prof., NMMCC «GVKG»
KAZMIRCHUK A.P., MD DSc, Prof., NMMCC «GVKG»
KHYTRIY G.P., MD DSc, Prof., UMMA
KHYZHNYAK M.I., MD DSc, Prof., UMMA
KOTUZA A.S., MD DSc, Prof., CH «Feofania» SDA of Ukraine
KOZHOKARU A.A., MD DSc, Prof., UMMA
LIKHOTA A.M., MD DSc, Prof., UMMA
OGORODNICHUK I.V., MD DSc, Ass. Prof., UMMA
OSYODLO G.V., MD DSc, Prof., UMMA
RUMYANTSEV Y.V., MD DSc, Prof., UMMA
SEREDA I.K., MD PhD, Ass. Prof., UMMA
SIDOROVA N.M., MD DSc, Ass. Prof., UMMA
STEBLYUK V.V., MD DSc, Prof., UMMA
SYROTA P.S., PhD Pharm, Prof., UMMA
TRIKHLIB V.I., MD DSc, Prof., UMMA
TRINKA I.S., MD PhD, Ass. Prof., UMMA
USTINOVA L.A., MD DSc, Prof., UMMA
VLASENKO O.M., MD DSc, Prof., Bogomolets national university
YAROSH O.O., MD DSc, Prof., UMMA
ZARUTSKY Y.L., MD DSc, Prof., UMMA

Executive Secretary

RUSHCHAK L.V. PhD Biol., Ass. Prof. UMMA

Considered and approved by the Academic Council of the Ukrainian Military Medical Academy (protocol #2, March 12, 2020, revised # 11, December 4, 2020, #1, February 9, 2022, #5, October 12, 2023)

ВИДАВЕЦЬ

Українська військово-медична академія
Свідоцтво про державну реєстрацію:
КВ № 24365-14205P від 24.02.2020 р.

Адреса редакції:

вул. Князів Острозьких 45/1, корп. 33, 01015
Телефон/факс 044-280-00-34
Email: ujmm@ua.fm

PUBLISHER

Ukrainian Military Medical Academy
Certificate of state registration of printed mass media:
КВ № 24365-14205P 24/02/2020

Mailing Address:

Kyiv, KnyazivOstrozkykh Str. 45/1, bldg. 33, 01015.
Tel/Fax: 044-280-00-34
Email: ujmm@ua.fm

Індексація журналу:

Crossref: 10.46847

 DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

Підписано до друку 29.03.2024 р.
Тираж 50 прим, замовлення №19
Віддруковано в типографії
СПД «Чалчинська Н.В.»
01015, Kyiv, Tel/Fax: 044-407-61-97
Фахове наукове видання УВМА за спеціальностями 222 Медицина, 226 Фармація, промислова фармація (наказ Міністерства освіти і науки України від 19 квітня 2021 року №420)

Усі права збережені. Переклад та передрук тільки за згодою авторів і редакції. Листи, рукописи, фотографії та млянки не повертаються. Відповідальність за вірність даних, цитат, формул, доз препаратів тощо несуть автори статей. Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. Публікація матеріалів у цьому журналі не означає, що редакція безумовно поділяє думки та погляди авторів статей.

<https://ujmm.org.ua/index.php/journal>

Видається змішаними мовами

© Ukrainian Military Medical Academy

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	ORGANIZATION OF MILITARY HEALTH CARE
ПРОГНОСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВОЄННИЙ ТА МИРНИЙ (ПОВОЄННИЙ) ЧАС <i>О.М. Ткаленко</i>	PROGNOSTIC ASSESSMENT OF EFFECTIVENESS OF THE DEVELOPED FUNCTIONAL-ORGANIZATIONAL MODEL FOR THE PRESERVATION OF HEALTH AND PROFESSIONAL CAPACITY OF MILITARY PERSONNEL IN WAR AND PEACE (POST-WAR) TIMES <i>O.M. Tkalenko</i>
ВІЙСЬКОВО-ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА	MILITARY PREVENTIVE MEDICINE
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕРМАНЕНТНОГО МОНІТОРИНГУ ТА КОРЕКЦІЇ КРИТЕРІВ ПРОФЕСІЙНОГО ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ <i>В.В. Кальниш</i>	WAYS OF IMPLEMENTING PERMANENT MONITORING AND CORRECTION OF OCCUPATIONAL PSYCHOPHYSIOLOGICAL SELECTION CRITERIA <i>V.V. Kalnysh</i>
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЧИННИКА НА ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ <i>А.В. Швець, К.Ю. Марушченко, В.І. Полюхович, М.П. Пудайло</i>	FEATURES OF THE INFORMATIONAL FACTOR INFLUENCE ON MENTAL HEALTH CHARACTERISTICS OF SERVICEMEN AFTER PARTICIPATION IN COMBAT ACTIONS <i>A.V. Shvets, K.Yu. Marushchenko, V.I. Poliukhovych, M.P. Pudailo</i>
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ І ЛІКУВАННЯ	CURRENT ASPECTS OF DIAGNOSIS AND TREATMENT
УЛЬТРАЗВУКОВА ДІАГНОСТИКА УШКОДЖЕННЯ М'ЯКИХ ТКАНИН НИЖНІХ КІНЦІВОК ПРИ БОЙОВІЙ ТРАВМІ <i>І.А. Лурін, Р.Я. Абдуллаєв, О.В. Щербіна, І.О. Вороньжєв, П.О. Король, Р.Р. Абдуллаєв</i>	ULTRASOUND DIAGNOSIS OF SOFT TISSUE COMBAT INJURIES OF LOWER EXTREMITIES <i>I.A. Lurin, R.Ya. Abdullayev, O.V. Shcherbina, I.O. Voronzhev, P.O. Korol, R.R. Abdullaev</i>
ПЕРШИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ АБДОМІНАЛЬНОЇ ВАК-ТЕРАПІЇ НА ІІ РІВНІ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ <i>С.А. Асланян, В.Я. Білий, І.В. Собко</i>	THE FIRST EXPERIENCE OF THE ABDOMINAL VAC-THERAPY APPLICATION ON ROLE II MEDICAL SUPPORT OF COMBAT ACTIONS <i>S.A. Aslanian, V.Ya. Bilyi, I.V. Sobko</i>
ВІЛ-ІНФЕКЦІЯ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС АТО/ООС <i>В.І. Трихліб, В.І. Задорожна, С.М. Антоняк, С.В. Антоняк, Л.А. Коломійчук, А.С. Євдокімов, А.М. Вишнягов, В.В. Третяков, Б.В. Юрченко, І.В. Малиш, П.В. Розжко</i>	HIV INFECTION AMONG MILITARY PERSONNEL DURING ATO/JFO <i>V. I. Trykhlіb, V. I. Zadorozhna, S. M. Antoniak, S. V. Antoniak, L. A. Kolomiichuk, A. S. Yevdokimov, A. M. Vyshniakov, V. V. Tretiakov, B. V. Yurchenko, I. V. Malyshev, P. V. Rozhko</i>
ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ РЕБЕРНИХ КЛАПАНІВ ПРИ ТОРАКАЛЬНІЙ ТРАВМІ <i>Я.Л. Заруцький, О.О. Мельниченко</i>	SURGICAL TREATMENT OF RIB VALVES IN THORACIC INJURY <i>Ya.L. Zarutskyi, O.O. Melnychenko</i>
ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	ORIGINAL RESEARCH
ВІДДАЛЕНІ НАСЛІДКИ БОЙОВОЇ ТРАВМИ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЩОДО СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ТА МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ <i>Н.М. Сидорова, А.Ю. Баранов, К.А. Казмірчук, В.М. Царалунга</i>	LONG-TERM CONSEQUENCES OF COMBAT TRAUMA IN MILITARY PERSONNEL REGARDING THE CARDIOVASCULAR SYSTEM AND METABOLIC DISORDERS <i>A.Yu. Baranov, N.M. Sydorova, K.A. Kazmirchuk, V.M. Tsaralungha</i>
ГОСТРИЙ ВІРУСНИЙ ГЕПАТИТ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ ІЗ РФ <i>В.І. Трихліб, В.В. Грушкевич, В.Л. Савицький, Ю.О. Боклан, Т.В. Буракова, І.В. Тесленко, А.М. Вишнягов, В.В. Третяков, Ю.І. Даниленко</i>	ACUTE VIRAL HEPATITIS IN MILITARY PERSONNEL DURING ACTIVE HOSTILITIES WITH RUSSIA <i>V. I. Trykhlіb, V. V. Hrushkevych, V. L. Savytskyi, Yu. O. Boklan, T. V. Burakova, I. V. Teslenko, A. M. Vyshniakov, V. V. Tretiakov, Yu. I. Danylenko</i>
ВІЙСЬКОВА ФАРМАЦІЯ	MILITARY PHARMACY
ОПТИМІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ В АМБУЛАТОРНО-ПОЛІКЛІНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Т. С. Негода, В. О. Тарасенко</i>	OPTIMIZATION OF PHARMACEUTICAL CARE FOR CHILDREN WITH DISEASES OF THE UPPER RESPIRATORY TRACT IN OUTPATIENT POLYCLINIC INSTITUTIONS <i>T. S. Nehoda, V. O. Tarasenko</i>

IN SILICO ДОСЛІДЖЕННЯ 4-((5-(ДЕЦИЛТІО)-4-МЕТИЛ-4Н-1,2,4-ТРИАЗОЛ-3-ІЛ)МЕТИЛ)МОРФОЛІНУ ТА ЙОГО АНТИМІКРОБНА АКТИВНІСТЬ <i>М.В. Оглоблін, І.В. Бушуєва, О.П. Шматенко, В.В. Парченко, Т.В. Хортецька, О.В. Плешкова</i>	<94>	IN SILICO RESEARCH OF 4-((5-(DECYLTHIO)-4-METHYL-4H-1,2,4-TRIAZOL-3-YL)METHYL)MORPHOLINE AND ITS ANTIMICROBIAL ACTIVITY <i>M.V. Ogloblina, I.V. Bushueva, O.P. Shmatenko, V.V. Parchenko, T.V. Khortetska, O.V. Plieshkova</i>	
НОВІ ПОХІДНІ 1,2,4-ТРИАЗОЛУ ЯК ПРОТИГРИБКОВІ АГЕНТИ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ) <i>Р.Л. Прутула, О.П. Шматенко, І.В. Бушуєва, В.В. Парченко, О.К. Єренко, Д.В. Дроздов</i>	<103>	NEW 1,2,4-TRIAZOLE DERIVATIVES AS ANTIFUNGAL AGENTS (LITERATURE REVIEW) <i>R.L. Prytula, O.P. Shmatenko, I.V. Bushueva, V.V. Parchenko, O.K. Yerenko, D.V. Drozdov</i>	
ПОБУДОВА АЛГОРИТМУ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ ТЕРМІЧНОЮ ТРАВМОЮ <i>Т.С. Негода, В.О. Тарасенко</i>	<114>	CONSTRUCTION OF A RESEARCH ALGORITHM FOR OPTIMISING PHARMACEUTICAL CARE FOR CHILDREN WITH THERMAL TRAUMA <i>T.S. Nehoda, V.O. Tarasenko</i>	
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОТИМІКРОБНОЇ ТА ПРОТИГРИБКОВОЇ АКТИВНОСТІ ПОХІДНИХ 1,2,4-ТРИАЗОЛУ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ) <i>К.В. Хоменко</i>	<124>	SOME ISSUES OF ANTIMICROBIAL AND ANTIFUNGAL ACTIVITY OF 1,2,4-TRIAZOLE DERIVATIVES (LITERATURE REVIEW) <i>K.V. Khomenko</i>	
КЛІНІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ		CLINICAL NOTICE	
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК УРАЖЕННЯ ЛЕГЕНЬ ТА ЦНС У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ З ВІЛ ВНАСЛІДОК ТУБЕРКУЛЬОЗУ <i>В.І. Задорожна, В.І. Трихліб, С.М. Антоняк, С.В. Антоняк, Л.А. Коломійчук, А.С. Євдокімов</i>	<132>	CLINICAL CASE OF PULMONARY AND CENTRAL NERVOUS SYSTEM IN MILITARY SERVICEMAN WITH HIV DUE TO TUBERCULOSIS <i>V. I. Zadorozhna, V. I. Trykhlіb, S.M. Antoniak, S. V. Antoniak, L. A. Kolomiichuk, A. S. Yevdokimov</i>	
УРОКИ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ: УРАЖЕННЯ БОЙОВИМИ ОТРУЙНИМИ РЕЧОВИНАМИ ПОДРАЗНЮВАЛЬНО-ЗАДУШЛИВОЇ ДІЇ (ВЛАСНЕ КЛІНІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ) <i>О.М. Радченко, С.М. Стаднік, О.Й. Комащиця, О.В. Федик</i>	<141>	LESSONS LEARNED FROM THE FULL-SCALE INVASION OF RUSSIA: INJURIES BY CHEMICAL WARFARE AGENTS WITH SUFFOCATING-IRRITATING ACTION (OWN CLINICAL OBSERVATION) <i>O.M. Radchenko, S.M. Stadnik, O.J. Komarytsya, O.V. Fedyk</i>	
РОЗПОВСЮДЖЕНИЙ ВІЛ-АСОЦІЙОВАНИЙ ВЕНОЗНИЙ ТРОМБОЗ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК) <i>С.А. Гусєва, Я.П. Гончаров, Н.І. Білоус, В.В. Третяков, К.В. Савічан</i>	<148>	DISSEMINATED HIV-ASSOCIATED VENOUS THROMBOSIS (A CASE REPORT) <i>S.A. Guseva, Ya.P. Goncharov, N.I. Bilous, V.V. Tretyakov, K.V. Savichan</i>	
МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ ЗАСАДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З БОЙОВИМИ УРАЖЕННЯМИ ПЕРИФЕРИЧНИХ НЕРВІВ РІЗНОГО СТУПЕНЮ ТЯЖКОСТІ <i>О.М. Волянський, А.Ю. Кіх, В.М. Ганжа</i>	<156>	MULTIDISCIPLINARY APPROACH OF SERVICEMEN REHABILITATION WITH DIFFERENT SEVERITY COMBAT INJURIES OF PERIPHERAL NERVES <i>O.M. Volianskyi, A.Yu. Kikh, V.M. Hanzha</i>	
З ІСТОРІЇ ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ		HISTORY OF MILITARY MEDICINE	
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ: РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗДОБУТКИ (до 30-річчя створення Науково-дослідного інституту проблем військової медицини, повідомлення друге) <i>А.В. Швець, О.М. Іванько, В.О. Жаховський, В.Г. Лівінський</i>	<167>	RESEARCH INSTITUTE OF MILITARY MEDICINE OF UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY: RESULTS OF ACTIVITY AND ACHIEVEMENTS (to the 30th anniversary of the establishment of the Research Institute of Military Medicine, the second message) <i>A.V. Shvets, O.M. Ivanko, V.O. Zhahovskyi, V. G. Livinskyi</i>	
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ	<181>	ІНФОРМАТИВНИЙ РОЗДІЛ	

OPTIMIZATION OF PHARMACEUTICAL CARE FOR CHILDREN WITH DISEASES OF THE UPPER RESPIRATORY TRACT IN OUTPATIENT POLYCLINIC INSTITUTIONS**T. S. Nehoda ¹, V.O. Tarasenko ²**¹*Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine¹*²*Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv, Ukraine*

Introduction. *The analysis of scientific and information materials has shown that the theoretical foundations and conceptual provisions of pharmaceutical management and pharmacoeconomic research have been developed in the works of domestic scientists. At the same time, research on optimization of pharmaceutical care for children in outpatient facilities is currently only fragmentary, and there is no systematic approach to solving this problem.*

The aim of the study. *On the basis of a systemic approach, form a system of research on the optimization of pharmaceutical care for children with ENT diseases in outpatient polyclinic institutions.*

Materials and methods. *The methodological basis is the approaches of modern management in the field of strategic management, pharmacoeconomics, and approaches to the assessment of drug consumption, legislative and regulatory documents. The objects of the study were family outpatient clinics and children's outpatient polyclinic institutions in the city of Kyiv and the Kyiv region. The initial information was 390 outpatient charts of patients with ENT diseases aged 3 to 17 years for the period of 2022; 125 expert questionnaires of otolaryngologists; 50 questionnaires of a sociological survey of parents of patients with ENT diseases. The research used methods of logical, structural analysis, SWOT analysis, sociological methods (expert opinions, interactive survey, and questionnaire).*

Results. *A methodical approach to conducting pharmacoeconomic studies of pharmaceutical care for children in outpatient clinics has been developed. For the first time, an original method of multi-aspect matrix analysis was proposed, which makes it possible to evaluate and multi-factorially position the medicinal products of the researched assortment in order to justify its inclusion in the assortment list for the treatment of a certain nosology in ambulatory polyclinic conditions.*

Conclusions. *The practical significance of the research results lies in the creation of a system of approaches to optimizing pharmaceutical care for children in outpatient settings at the territorial level.*

Keywords: *pharmacoeconomic research, optimization of pharmaceutical care, diseases of the ENT organs.*

Introduction. One of the most common pathologies of childhood is ENT disease [1-2], which ranks second in the structure of the total morbidity of children, accounting for 19 % of all diseases.

In the event of a child's illness, including diseases of the ENT organs, parents first seek medical care at the outpatient clinic.

However, currently there are negative trends in the provision of pharmaceutical care in outpatient clinics [3-4], due to the following problems: diversity of the range of medicines on the pharmaceutical market; lack of formulary lists of medicines for the treatment of a number of diseases in children in outpatient clinics; lack of software tools to facilitate the development of formulary lists of medicines, as well as rationalization of prescriptions by district doctors; prescription of pharmacotherapy without taking into account the special needs of children.

This situation often leads to irrational prescriptions of medicines for the treatment of children in outpatient clinics, the inability of parents to purchase the entire range of medicines, chronicity of the disease in the child, and

increased further financial costs for the family. At present, research on optimizing pharmaceutical care for children in outpatient settings is only fragmentary, and there is no systematic approach to solving this problem [5].

The purpose. To develop methodological approaches to optimize pharmaceutical care for children in outpatient clinics on the example of patients with ENT diseases in Kyiv and Kyiv region.

Materials and methods. The methodological basis is based on the approaches of modern management in the field of strategic management, pharmacoeconomics, and approaches to assessing the consumption of medicines, legislative and regulatory documents [6-7]. The objects of the study were paediatric outpatient facilities in Kyiv and Kyiv region.

The source information was 390 outpatient records of patients with ENT diseases aged 7 to 17 years for the period from 2022; 125 expert questionnaires of otolaryngologists; 50 questionnaires of a sociological survey of parents of patients with ENT diseases.

The research used methods of logical, structural analysis, methods of strategic

management (SWOT analysis) [8], sociological (expert opinions, interactive survey, questionnaire).

Results. Outpatient facilities, which are the primary link of the child health care system, are of high social importance, as they are responsible for maintaining health, preventing chronicity and disability of the child population [9]. The quality of pharmaceutical care and the rationality of prescribed pharmacotherapy in healthcare facilities greatly affect the treatment of a sick child.

In order to ensure a comprehensive approach to solving the problems we face, based on system analysis and targeted modelling, we have developed a system of studies aimed at optimizing pharmaceutical care for children with ENT diseases in outpatient clinics. The peculiarity of pharmaceutical care in outpatient clinics is the indirect participation of pharmacists and its implementation through a specialist doctor [10]. In this regard, in our opinion, the optimization system should be focused on the development of "pharmaceutical products" of an organizational, managerial and informational nature that facilitate doctor-patient interaction and contribute to improving the quality of care.

The concept of the system includes 4 research blocks: analysis of the strategic potential of pharmaceutical care for children; pharmaco-economic research of pharmaceutical care for children; development of software for optimising pharmaceutical care; creation of a bank of pharmaceutical information and reference materials for patients (parents).

The proposed system of research is a multidimensional study of the process of providing pharmaceutical care using a set of modern economic, mathematical, statistical methods, approaches of modern management with the proposal of specific results of process optimization.

The effect of their implementation can be seen in the rationalization of prescriptions, reduction of labour costs for specialist doctors, financial costs for families for child treatment, reduction of child morbidity, and increased satisfaction of patients and their parents with the quality of treatment.

In the course of the first block of research, in accordance with the above framework, the strategic potential of pharmaceutical care for children was assessed. The purpose of this block is to characterize and analysis the state of pharmaceutical care in outpatient clinics, assess its strengths and weaknesses, and identify the main areas for improvement, taking into account

opportunities and threats from the external environment.

The study characterized a health care facility as an open medical and social system, using strategic management methods [11, 12] to identify the main factors of influence of the macro-, micro-environment and internal potential, and substantiated the criteria for their analysis. The microenvironmental analysis included the following environmental factors that have a direct impact on pharmaceutical care: consumers of services; provision of resources; state regulation of outpatient care for children.

In particular, during the content analysis of 390 outpatient charts, a medical and social portrait of a child with ENT disease was developed. As a rule, it is a boy (60,0 %) of younger age (from 3 to 5 years – 27,8 %), with such ENT diseases as rhinitis (40,0 %), tonsillitis (33,0 %), otitis media (15,0 %), sinusitis (8,0 %), adenoiditis (4,0 %). The most common comorbidity is acute respiratory viral infections (60,7 %). As a rule, the patient is ill once a year (34,0 %), mainly in the winter season (40,0 %) (Fig.1).

A sociological survey of 50 parents of patients with ENT diseases analyzed the degree of satisfaction with the quality of service and pharmacotherapy provided in a healthcare facility; characterized the socio-economic profile of parents; and identified their preferences in choosing medicines for the treatment of children with ENT diseases at home: high therapeutic efficacy of medicines (37,0 %) is in the leading place; in second place – fewer side effects (26,0 %); in third place is the convenience of the dosage form (DF) (15,0 %) and affordable price (15,0 %); less important is the prescription of a modern or popular drug (7,0 %) (Fig.2).

It was found that the upper value limit of purchased medicines was: up to UAH 500 (53 %); from UAH 500 to UAH 1000 (35 %); and over UAH 1000 (12 %).

As part of the macro-environment analysis, a marketing analysis of the market of medicines for the treatment of ENT diseases was carried out. It has been established that the macro circuit is represented by 4145 drugs, 735 trade names and 155 international non-proprietary names of medicinal products from 11 pharmacotherapeutic groups. Its structure is dominated by antimicrobials for systemic use (50,9 %), with cephalosporins taking the leading position (26,4 %). Domestic drugs are the leaders in terms of manufacturing (52,0 %). Mono drugs dominate the overall structure – 75,9 %.

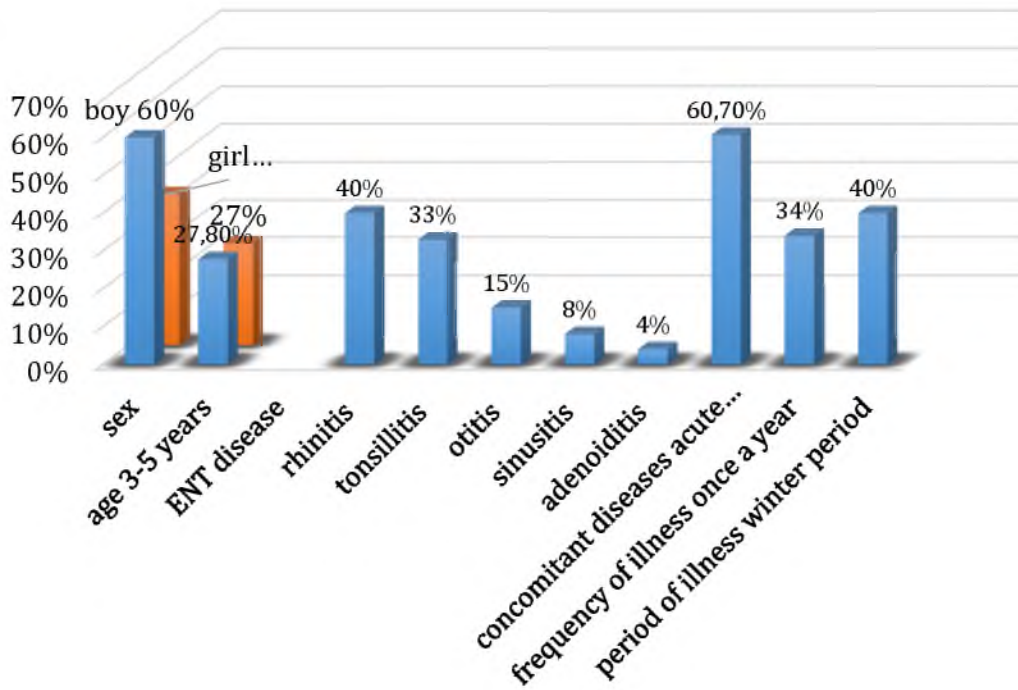

Fig. 1. Medical and social portrait of a child with ENT disease

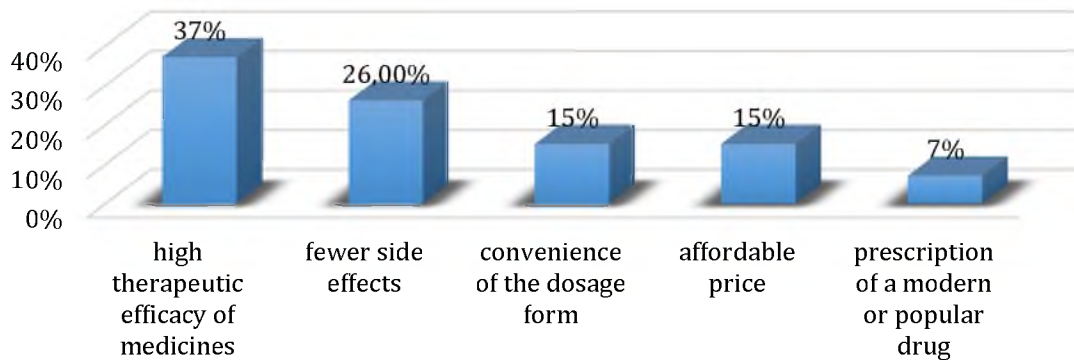

Fig. 2. Preferences in choosing medicines for the treatment of children with ENT diseases at home

The mesocontour of the regional pharmaceuticals market is mainly formed by antimicrobials for systemic use (50,5 %); the share of cephalosporins is 20,8 %; in most cases, they are foreign-made (72,0 %).

The main directions of development of the regional pharmaceutical market include: increasing the share of domestic pharmaceuticals, mainly in pediatric dosage forms in the middle price category, which is affordable for the majority of the region's population.

At the next stage, a comprehensive assessment of the influence factors was carried

out using a SWOT analysis (Table 1).

At the same time, during a detailed intra-group analysis with expert doctors, irrational approaches to prescribing medicines were identified: the prevalence of polypharmacy - prescribing several medicines from the same pharmacological group and, most often, in the same dosage form; lack of indication of the course of treatment and dosage of the medicine; inappropriateness of prescribing a number of dosage forms (e.g. injectable) for use in outpatient clinics; irrationality of prescribing medicines.

Matrix of SWOT analysis of factors influencing pharmaceutical care for children with ENT diseases

<i>Opportunities</i>	<i>Threats</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ high rates of economic development (increase in the gross regional product, value of fixed assets, retail and wholesale turnover, increase in regional investments in healthcare, and population growth (growth in the number of urban residents; prevalence of the birth rate; migration to the region); ➤ competent promotion of healthy lifestyles and a high level of involvement in physical culture among the region's youth; ➤ introduction of information and computer technologies in the activities of outpatient clinics, etc; ➤ consistently the region's highest place in the environmental rating; ➤ high performance of the pharmaceutical market and the region, including for the treatment of ENT diseases. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Low economic indicators of the quality of life of the population (high values of the consumer price index, including for medicines; a decrease in real monetary income of the population; reduced financial capabilities of citizens in terms of disease prevention, health maintenance, organization of sanatorium and resort recreation, and purchase of medicines); ➤ an increase in the overall and primary morbidity of the adult and child population, in particular, an increase in ENT diseases among children; ➤ increase in bad habits among young people in the region (prevalence of smoking, alcohol consumption, early age of drug use); ➤ registration of emissions of hazardous substances harmful to health, including chemicals; ➤ insufficient supply of children's medicines for the treatment of ENT diseases, in particular in the affordable price category; ➤ dissatisfaction of parents of child patients with the effectiveness of the complex of medicines prescribed by the doctor; consumer characteristics of the medicines; inability to purchase the entire complex of prescribed medicines due to high costs, etc.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strengths ➤ Traditional turnover of patients to public outpatient clinics at their place of residence; ➤ provision of free medical care; ➤ annual check-ups of the attached children's population; ➤ availability of highly qualified "narrow" specialists, including ENT doctors; ➤ compliance with the requirements of state regulations in the field of organization of medical and preventive activities of children's outpatient clinics. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Weaknesses ➤ Lack of approaches to pharmacotherapy of children's diseases in outpatient clinics, taking into account the preferences of parents, in particular ENT diseases; ➤ Lack of drug formularies, in particular for the treatment of children with ENT diseases in outpatient settings; ➤ lack of funding and, as a result: ➤ low indicators of development of the material and technical base (high wear and tear of equipment; lack of innovative medical technologies; insufficient computer equipment, lack of available software products for optimisation of activities; insufficient computer literacy of employees, etc.); ➤ reduced employee motivation due to low salaries and heavy workload of specialists; ➤ Reduced competitiveness (queue problems; limited time of patient reception; lack of individual approach to patients).

The next step was to analyze whether the medicines prescribed in outpatient settings meet the consumer criteria identified earlier in the sociological survey. It was found that more than 40 % of the medicinal products do not meet the following criteria: therapeutic efficacy – 12 %; absence or low number of side effects – 10 %; convenience of use of the dosage form at home – 9 %; accessibility for people with different economic capacities – 8 %.

In the course of the marketing analysis of the range of medicinal products, the completeness and degree of use of the range of medicinal products was determined; segmentation by composition and type of dosage forms was carried out; a polyclinic microcontour of medicinal products prescribed in outpatient clinics was

formed; marketing measures to optimize the range policy were proposed. In particular, it was found that the degree of use of the range of medicinal products in outpatient clinics in the treatment of, for example, chronic tonsillitis and acute otitis media in children is 22,9 % and 16,8 %, respectively, which indicates insignificant use of the medicinal products market offers and, in our opinion, may be due to the preferences of specialist physicians, the use of traditional treatment regimens, and insufficient awareness of new medicinal products.

In accordance with the methodological approach, a segmentation analysis of the range of medicinal products was carried out. In particular, the ABC analysis of medicinal products for the treatment of acute otitis media revealed that

drugs with a high frequency of prescription accounted for 22,5 %: Dioxidin, Otipax, Dimexid, Vibrocil, etc. A group with an average frequency of prescription (32,5 % of the assortment) is formed by: Augmentin, Pharyngosept, Paracetamol, etc. The group of rarely prescribed drugs (32,5 %) includes the following drugs: Lincomycin, Furacilin, etc.

ABC-analysis of the range of medicines by monetary costs per treatment course revealed that most prescribed medicines have an average cost (from 100 to 300 UAH) of 37,5 %, low-cost medicines (up to 100 UAH) account for 32,5 %, and expensive medicines (over 300 UAH) account for 30 % of prescriptions. It is noteworthy that doctors tend to prescribe expensive drugs, which increases the cost of pharmacotherapy many times over, given the need to purchase a complex of drugs rather than a single drug.

At the next stage, an expert analysis of medicinal products was carried out, the main tasks of which were Identification of groups for the formation of an outpatient pharmacotherapeutic drug complex for each nosology, examination of pharmacotherapeutic efficacy, and assessment of the degree of its compliance with consumer criteria.

The experts in the study were 25 leading otolaryngologists in Kyiv. The average expert competence coefficient is 0,92.

The study identified pharmacotherapeutic groups of medicines that form a pharmacotherapeutic complex for the treatment of chronic tonsillitis and acute otitis media in outpatient settings. Also, based on the calculated weighted average estimates, the range of medicines was segmented into groups: essential (E), important (I) and minor (S) drugs.

In particular, 18 medicinal products with a high "weighted average" score of 1.5 to 1.9 formed the group of "must-have" medicines for the treatment of acute otitis media: Otrivin, Otrinum, Bifidumbacterin, Augmentin, etc. with high or partial compliance with consumer criteria (82 %).

Our further research will be related to the sixth and seventh stages, where an original methodology of multidimensional matrix analysis will be proposed, which will allow the positioning of medicinal products by integrating a significant number of drug parameters measured during a

pharmacoeconomic study into a multidimensional analytical matrix in order to make a decision on its inclusion in the assortment list for the treatment of a specific nosology in an outpatient clinic. Thus, as a result of the seventh stage of the research, optimal portfolios of medicinal products for the treatment of chronic tonsillitis and acute otitis media will be formed based on pharmacotherapeutic, economic and consumer criteria. Assortment portfolios of medicinal products that will enable doctors and patients to choose a complex that best meets the requirements of pharmacotherapeutic efficiency, as well as expected and economic efficiency.

Conclusions

Using the approaches of system analysis and target modelling, a system of research on optimization of pharmaceutical care for children with ENT diseases in outpatient clinics was developed, which includes 4 blocks: analysis of the strategic potential of pharmaceutical care for children; pharmacoeconomic study of pharmaceutical care on the example of ENT diseases;

A methodological approach to assessing the strategic potential of an outpatient facility in the field of pharmaceutical care has been developed, which includes 5 stages: awareness and identification of pharmaceutical care problems through system analysis; analysis of the strategic environment within the macro- and micro-environment; systematization of results using SWOT analysis; assessment of strategic potential and formation of the main directions of strategic efforts of an outpatient facility to improve pharmaceutical care.

Prospects for further research. Taking into account consumer criteria, conduct a marketing analysis of the pharmaceutical market of phytopreparations used in the treatment of this pathology and develop information and reference materials for parents of children of child age, which will contribute to their involvement in the pharmacotherapy process, acceptance of responsibility for the timeliness and systematicity of treatment, and will also provide the patient with the opportunity participation in the selection of a complex of medicines, based on his preferences and economic possibilities.

Bibliography

1. Graham J. M., Scadding G. K., Bull P. D. (Eds.). *Pediatric ENT* : Springer Science & Business Media. 2007. 489 p.

2. Марушко Ю. В., Асонов А. О. Засоби місцевої терапії при гострих запальних захворюваннях ротоглотки у дітей. *Сучасна педіатрія*. 2018 ; (6) : 98-102.

3. Косаковський А. Л., Гавриленко Ю. В. Сучасний підхід до лікування гострого та хронічного аденоїдиту в дітей. *Український медичний часопис*. 2014 ; (2) : 71-76.
4. Lee Kyung Min Kirsten, et al. Perceptions and expectations of health professionals regarding hospital pharmacy services and the roles of hospital pharmacists: a qualitative systematic review and meta-synthesis. *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy*. 2023 ; (10) ; 100264.
5. Orth Lucas E., et al. O coordinated approach for managing polypharmacy with children with medical complexity: rationale and design of Pediatric Medication Therapy Management (pMTM) randomized controlled trial. *BMC Health Services Research*. 2023 ; (23) 1 : 414.
6. Негода Т. С. Методики, що використовуються при проведенні фармакоепідеміологічного дослідження // *Modern science: problems and innovations*. Abstracts of II International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden 3-5 May 2020 : 211-215.
7. Zisis, Konstantinos, Kostas Athanasakis, and Kyriakos Souliotis. Using Pharmacoepidemiologic Studies to Inform Drug Policy and Spending: A Health Economics Perspective. *Healthcare Policy, Innovation and Digitalization: Contemporary Strategy and Approaches*. Singapore: Springer Nature Singapore. 2023 : 27-40.
8. Vaněk Michal, Milan Mikoláš, and Kateřina Žváková. Evaluation methods of swot analysis metody vyhodnocení swot analýzy. *GeoScience Engineering*. 2012 ; (58)2 : 23-31.
9. Латишев Є. Є., Августинівич Я. І. Сімейна медицина-пріоритетний напрям розвитку охорони здоров'я (Огляд літератури). *Family medicine*. 2016 ; 1(63) : 157-159.
10. Nemchenko O. A. Систематизація досвіду функціонування аптечних мереж у країнах з ліберальним підходом до державного регулювання фармацевтичного забезпечення населення. *Social Pharmacy in Health Care*. 2015 ; 1.2 : 55-64.
11. Немченко А. С., Сімонян Л. С. Прогнозування реімбурсації вартості фармацевтичної допомоги хворим на грип. *Клінічна фармація, фармакотерапія та медична стандартизація*. 2013 ; (1) : 70-74.
12. Спільник І. В., Ярошук О. В. Принцип системності в аналітичних дослідженнях. *Економічний аналіз*. 2018 ; (28, № 2) : 182-190.
13. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень. *Тернопіль: Економічна думка*. 2005 : 5-15.
14. Звягінцева О. Б. Дослідження напрямів та методів маркетингового аналізу в маркетингу послуг ресторанного бізнесу. *I International scientific and practical conference «Synergy of knowledge: New Horizons in Global Scientific Research»(November 01-03, 2023) Vancouver, Canada, International Science Unity*. 2023 : 239.
15. Козловський С. В. Стратегічне управління розвитком регіональних економічних систем. *Ефективна економіка*. 2010 : 9.
16. Гуменюк О. Г. Використання SWOT-аналізу як основного інструменту стратегічного управління. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017 ; (17) : 281-285.
17. Крячкова Л. В., Махова І. Б., Борвінко Е. В., Козир О. А. Застосування методів варіаційної статистики для оцінки діяльності медичного персоналу. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2019 ; 4 : 171-176.
18. Олефір А. О. До питання господарсько-правової характеристики замовників у сфері охорони здоров'я. *Theory and practice of jurisprudence*. 2011 ; 1(1) : 21-21.
19. Cherepakhina L. P., Kurets O. O. Особливості діагностики та лікування позалікарняної пневмонії в амбулаторних умовах у дітей дошкільного віку (огляд літератури). *Biomedical and biosocial anthropology*. 2017 ; (28) : 221-224.

References

1. Graham, J. M., Scadding, G. K., Bull, P. D. (Eds.). (2007). *Pediatric ENT [Pediatric ENT]* : Springer Science & Business Media. 489 [In German].
2. Marushko, Yu. V., Asonov, A. O. (2018). *Zasoby mistsevoi terapii pry hostrykh zapalnykh zakhvoriuvanniakh rotoholotky u ditei [Means of local therapy for acute inflammatory diseases of the oropharynx in children]*. *Suchasna pediatriia*. (6), 98-102 [in Ukrainian].
3. Kosakovskiy, A. L., Havrylenko, Yu. V. (2014). *Suchasnyi pidkhid do likuvannya hostroho ta khronichnoho adenoidytu v ditei [A modern approach to the treatment of acute and chronic adenoiditis in children]*. *Ukrainskyi medychnyi chasopys*. (2), 71-76 [in Ukrainian].
4. Lee Kyung Min Kirsten, et al. (2023). *Perceptions and expectations of health professionals regarding hospital pharmacy services and the roles of hospital pharmacists: a qualitative systematic review and meta-synthesis*. *Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy*. (10), 100264 [In USA].
5. Orth Lucas E., et al. (2023). *O coordinated approach for managing polypharmacy with children with medical complexity: rationale and design of Pediatric Medication Therapy Management (pMTM) randomized controlled trial*. *BMC Health Services Research*. (23) 1, 414 [In USA].
6. Nehoda, T. S. (2020). *Metodyky, shcho vykorystovuiutsia pry provedenni farmakoepidemiolohichnoho doslidzhennia [Methods used in conducting a pharmacoepidemiological study]*. *Modern science: problems and innovations*. Abstracts of II International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden 3-5 May, 211-215 [in Ukrainian].
7. Zisis, Konstantinos, Kostas, Athanasakis, and Kyriakos, Souliotis (2023). *Using Pharmacoepidemiologic Studies to Inform Drug Policy and Spending: A Health Economics*

Perspective. *Healthcare Policy, Innovation and Digitalization: Contemporary Strategy and Approaches*. Singapore: Springer Nature Singapore, 27-40 [in Singapore].

8. Vaněk, Michal, Milan, Mikoláš, and Kateřina, Žváková (2012). Evaluation methods of swot analysis metody vyhodnocení swot analýzy. *GeoScience Engineering*. (58) 2, 23-31.

9. Latyshev, Ye. Ye., Avhustynovych, Ya. I. (2016). Simeina medytsyna–priorytetnyi napriam rozvytku okhorony zdorovia (Ohliad literatury) [Family medicine – a priority area of health care development (Literature review)]. *Family medicine*. 1(63), 157-159 [in Ukrainian].

10. Nemchenko, O. A. (2015). Systematyzatsiia dosvidu funktsionuvannya aptechnykh merezh u krainakh z liberalnym pidkodom do derzhavnogo rehuliuвання farmatsevychnoho zabezpechennia naselennia [Systematization of the experience of the functioning of pharmacy networks in countries with a liberal approach to state regulation of pharmaceutical provision of the population]. *Social Pharmacy in Health Care*. 1.2, 55-64 [in Ukrainian].

11. Nemchenko, A. S., Simonian, L. S. (2013). Prohnozuvannya reimbursatsii vartosti farmatsevychnoi dopomohy khvorym na hryp [Forecasting reimbursement of the cost of pharmaceutical care for patients with influenza]. *Klinichna farmatsiia, farmakoterapiia ta medychna standartyzatsiia*. (1), 70-74 [in Ukrainian].

12. Spilnyk, I. V., Yaroshchuk, O. V. (2018). Pryntsyp systemnosti v analitychnykh doslidzhenniakh [The principle of systematicity in analytical research]. *Ekonomichnyi analiz*. (28, № 2), 182-190 [in Ukrainian].

13. Kustovska, O. V. (2005). Metodolohiia systemnoho pidkhotu ta naukovykh doslidzen [System approach methodology and scientific research]. *Ternopil: Ekonomichna dumka*. 5-15 [in Ukrainian].

14. Zviahintseva, O. B. (2023). Doslidzhennia napriamiv ta metodiv marketynhovoho analizu v marketynhu posluh restorannoho biznesu [Research of directions and methods of marketing analysis in the marketing of restaurant business services]. *I International scientific and practical conference «Synergy of knowledge: New Horizons in Global Scientific Research»(November 01-03, 2023) Vancouver, Canada, International Science Unity*. 239.

15. Kozlovskiy, S. V. (2010). Stratehichne upravlinnia rozvytkom rehionalnykh ekonomichnykh system [Strategic management of the development of regional economic systems]. *Efektivna ekonomika*. 9 [in Ukrainian].

16. Humeniuk, O. H. (2017). Vykorystannia SWOT-analizu yak osnovnoho instrumentu stratehichnoho upravlinnia [Use of SWOT analysis as the main tool of strategic management]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. (17), 281-285 [in Ukrainian].

17. Kriachkova, L. V., Makhova, I. B., Borvinko, E. V., Kozyr, O. A. (2019). Zastosuvannia metodiv variatsiinoi statystyky dlia otsinky diialnosti medychnoho personalu [Application of methods of variational statistics to evaluate the activity of medical personnel]. *Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu*. 4, 171-176 [in Ukrainian].

18. Olefir, A. O. (2011). Do pytannia hospodarsko-pravovoi kharakterystyky zamovnykiv u sferi okhorony zdorovia [Regarding the issue of economic and legal characteristics of customers in the field of health care]. *Theory and practice of jurisprudence*. 1(1), 21-21 [in Ukrainian].

19. Cherepakhina, L. P., Kurets, O. O. (2017). Osoblyvosti diahnozyky ta likuvannia pozalikarnianoї pnevmonii v ambulatornykh umovakh u ditei doshkilnoho viku (ohliad literatury) [Peculiarities of diagnosis and treatment of community-acquired pneumonia in outpatient settings in preschool children (literature review)]. *Biomedical and biosocial anthropology*. (28), 221-224 [in Ukrainian].

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: authors have no conflict of interest to declare.

ОПТИМІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ В АМБУЛАТОРНО-ПОЛІКЛІНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Т. С. Негода ¹, В. О. Тарасенко ²

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

²Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна

Вступ. Аналіз наукових та інформаційних матеріалів засвідчив, що теоретичні засади та концептуальні положення фармацевтичного менеджменту, фармакоекономічних досліджень розроблено в працях вітчизняних учених. Водночас нині дослідження з оптимізації фармацевтичної допомоги дітям в амбулаторно-поліклінічних закладах мають лише фрагментарний характер, немає системного підходу до розв'язання цієї проблеми.

Мета. На основі системного підходу сформуванню системи досліджень оптимізації фармацевтичної допомоги дітям з ЛОР-захворюваннями в амбулаторно-поліклінічних закладах.

Матеріали і методи. Методологічною основою є підходи сучасного менеджменту у сфері стратегічного управління, фармакоекономіки, підходи до оцінки споживання лікарських засобів,

законодавчі та нормативні документи. Об'єктами дослідження були сімейні амбулаторії та дитячі амбулаторно-поліклінічні заклади м. Києва та Київської області. Вихідною інформацією були 390 амбулаторних карт хворих на ЛОР захворювання віком від 3 до 17 років за період 2022 рік; 125 експертних анкет лікарів-отоларингологів; 50 анкет соціологічного опитування батьків хворих на ЛОР захворювання. У дослідженні використовувалися методи логічного, структурного аналізу, SWOT-аналіз, соціологічні методи (думки експертів, інтерактивне опитування, анкетування).

Результати. Розроблено методичний підхід до проведення фармакоекономічних досліджень фармацевтичної допомоги дітям в умовах амбулаторій. Уперше запропоновано оригінальну методику багатоаспектного матричного аналізу, що дає змогу здійснити оцінку та багатофакторне позиціонування лікарських засобів досліджуваного асортименту з метою обґрунтування включення його до асортиментного переліку для лікування певної нозології в амбулаторно-поліклінічних умовах.

Висновки. Практична значущість результатів дослідження полягає у створенні системи підходів до оптимізації фармацевтичної допомоги дітям в амбулаторних умовах на територіальному рівні.

Ключові слова: фармакоекономічні дослідження, оптимізація фармацевтичної допомоги, лікарські засоби, захворювання ЛОР-органів.

Відомості про авторів:

Негода Тетяна Степанівна^{A,E,D} - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної та промислової технології ліків, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, <https://orcid.org/0000-0001-8254-0737>, E-mail: T-negoda@metal.ua

Тарасенко Вікторія Олександрівна^{B,C,D} - доктор фармацевтичних наук, професор, професор кафедри військової фармації, Українська військово-медична академія, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-3614-6752>, E-mail: vika_tarasenko83@ukr.net

A – концепція та дизайн дослідження; B – збір даних; C – аналіз та інтерпретація даних; D – написання статті; E – редагування статті; F – остаточне затвердження статті.

Information about authors:

Nehoda Tetiana, PhD in Pharmacy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pharmacy and Industrial Technology of Drugs Bogomolets National Medical University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-8254-0737>, E-mail: T-negoda@metal.ua

Tarasenko Viktoriya, PhD, Associate Professor, senior lecturer of Military Pharmacy Department, Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-3614-6752>, E-mail: vika_tarasenko83@ukr.net

A – research concept and design; B – data collection; C – data analysis and interpretation; D – article writing; E – article editing; F – final approval of the article.

Адреса для листування: вул. Князів Острозьких 45/1, буд.33, м. Київ 01015.

